

Provinciale Staten

Clustercode PP
Ons kenmerk DOC-00782054
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 20 mei 2025
Verzonden 20 mei 2025

Onderwerp

Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen

Van het lid : H. Nijskens
Fractie : VVD
Inzake : signalen van tegenstrijdige afwegingen rondom natuur- en stikstofbeleid

Casus de Groote Peel

Vraag 1.

Klopt het dat het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant voornemens is om boeren rondom de Groote Peel te onteigenen om onder andere het waterpeil te verhogen?

Antwoord.

Nee, dat klopt niet volgens de informatie die wij hebben verkregen. De provincie Noord-Brabant heeft recent het besluit genomen om in vijf al langer lopende projecten een impuls aan de uitvoering te geven, door het opstellen van een projectbesluit. Het betreft percelen waar lopende natuur- en waterprojecten met een wettelijke opgave Natura2000 en KRW stagneren. Dit omdat het nog niet gelukt is om op basis van vrijwilligheid en marktwaaarde met alle eigenaren tot afspraken te komen over de gewenste functiewijziging van hun gronden. Het ontbreken van de laatste percelen zorgt er voor dat systeemherstel op de andere, reeds op vrijwillige basis verkregen percelen in het gebied, ook niet lukt. Om het wettelijk doelbereik voor Natura2000 en KRW te kunnen behalen, wordt door het college van Noord-Brabant voor deze projecten de inzet van dwingend instrumentarium, d.w.z. volledige schadeloosstelling met als sluitstuk onteigening (VSS-O) enkel nog als oplossing gezien. De vijf projecten zijn in of nabij de Loonse & Drunense Duinen, Westelijke Langstraat en Kempenland West en de natte natuurschap van natuurgebied Noordrand-Midden. Dit specifieke besluit van de Provincie Noord-Brabant heeft dus geen betrekking op boeren rond de Groote Peel.

Vraag 2.

Klopt het dat Staatsbosbeheer toestemming heeft gekregen om honderdduizenden kuub water uit Natura 2000-gebied de Groote Peel te winnen (zonder natuurvergunning), terwijl er sprake was van droogte?

Antwoord.

Nee, dat klopt niet zover onze kennis reikt. Staatsbosbeheer wint geen water uit het Natura 2000-gebied de Groote Peel. Er wordt door Staatsbosbeheer wel overmatig regenwater afgevoerd uit de Groote Peel. Dit kan zelfs in droge tijden gebeuren. Dit gebeurt door diverse stuwen die er in het gebied staan, waarover het water vanzelf stroomt naar de lagere omliggende gebieden. De peilen hiervan zijn afgestemd met het Waterschap Limburg en de natuurdoelen in het gebied, maar ook met de omliggende landbouwgronden, waardoor ze soms zelfs niet hoger mogen stuwen dan ze op dit moment doen en ook zouden willen om de natuurdoelen te kunnen halen. Op dit moment loopt er een onderzoek, de hydrologische systeemanalyse De Peelvenen, om te kijken hoe de waterhuishouding van het gebied verbeterd kan worden voor de natuur.

Vraag 3.

Indien de bovenstaande signalen juist zijn, hoe rijmt uw College dan enerzijds het voornemen om boeren rondom de Groote Peel te onteigenen om het waterpeil te verhogen, en anderzijds de aan Staatsbosbeheer verleende toestemming om honderdduizenden kuub water uit de Groote Peel te winnen?

Antwoord.

Bovenstaande signalen blijken niet juist te zijn, zie antwoorden 1 en 2.

Vraag 4.

Klopt het dat er maandenlang ganzen aanwezig zijn geweest op de Groote Peel en dat deze ganzen uitwerpselen hebben achtergelaten op het hoogveen, dat daar niet goed tegen bestand is? Zo ja, is dit wenselijk beheerbeleid en hoe verhoudt zich dit tot de goede staat van instandhouding die wordt nagestreefd?

Antwoord:

Volgens de N2000-doelstellingen horen er ganzen voor te komen in N2000-gebied de Groote Peel, aangezien het is aangewezen als een vogelrichtlijngebied onder de Vogelrichtlijn. Zo zijn er instandhoudingsdoelstellingen opgenomen over het behouden van: de populaties, omvang leefgebied en de kwaliteit van het leefgebied in het aanwijzingsbesluit, voor de toendrarietgans, taigarietgans en kolgans. Alleen het voorkomen van grauwe ganzen (in grote aantallen) wordt als onwenselijk beschouwd voor wat betreft de N2000-doelstellingen. In de Natuurdoelanalyses van de Groote Peel en Deurnsche- & Mariapeel staat het knelpunt van grauwe ganzen beschreven.

Actief bestrijden (zoals afschot en eieren schudden) van grauwe ganzen wordt als niet haalbaar beschouwd. Dit botst teveel met het voorkomen van andere soorten. Indirecte maatregelen zoals foerageergebied in de omgeving minder interessant maken wordt wel als kansrijk beschouwd. Dit houdt in: extensivering en vernatting van omliggende percelen rondom de Peelvenen.

In 2024 heeft de provincie Limburg een onderzoeksopdracht uitgezet naar de eventuele invloed van een verhoogde nutriëntenbelasting door de aanwezigheid van grote groepen watervogels op het Natura 2000 gebied Sarsven en de Banen.

Wij zijn voornemens om waar mogelijk de hieruit voorkomende inzichten ook in andere gebieden met een vergelijkbare problematiek toe te passen. Oplevering van de eindrapportage wordt verwacht in het tweede kwartaal van 2026.

Casus Afferden

Vraag 5.

Klopt het dat in Afferden water afkomstig uit de Eckelsebeek per vrachtwagen is aangevoerd om aanplantingen te beregenen en dat dit water een stikstofgehalte van meer dan 2,3 mg N per liter had?

Antwoord.

Ja, dat klopt. Met middelen van het Programma Natuur SPUK 1 plant Staatsbosbeheer elke winter nieuw plantsoen aan. Binnen dit project wordt ook een post 'water geven' opgevoerd. Momenteel wordt op verschillende plantlocaties in het bergerbos water gegeven. De uitvoerder heeft zelf afspraken met het Waterschap gemaakt om water te kunnen onttrekken aan de Eckeltsche beek en om negatieve invloeden op de bosbodem te voorkomen. De laatste meting van het oppervlaktewater van de Eckeltsebeek in 2024 had een waarde van 6,73 mg N per L. Het klopt inderdaad dat het water een hoger gehalte had dan 2,3 mg N per L.

Men wil in dit gebied bosheide ontwikkelen om de heide gebieden beter met elkaar in verbinding te brengen. Naaldbomen, die een aandeel hebben in de verdroging van het gebied, zijn verwijderd om ruimte te bieden voor heide. De zwarte specht is echter een doelsoort van het N2000 gebied en profiteert juist bij de aanwezigheid van bomen. Om de winsten te optimaliseren is er gekozen om bosheide te ontwikkelen. Dit is een samenhang van bos en heide. De aanplantingen en gepaarde bewatering door Staatsbosbeheer is een maatregel om bosheide te realiseren en deze maatregel sluit aan op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. In het geval dat een maatregel nodig is voor beheer van het gebied is er nota bene geen sprake van een vergunningplicht.

Vraag 6.

Is voorafgaand aan deze activiteit een nulmeting uitgevoerd naar de stikstofbelasting in het betreffende gebied?

Antwoord.

Nee, maar dat is ook geen vereiste aangezien de maatregel nodig is voor beheer van het Natura 2000 gebied Maasduinen en bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen, waarbij geen vergunningsplicht geldt. Dit geldt ook voor de vrijstelling van het uitvoeren van een stikstofberekening voor uitvoering van de werkzaamheden.

In het gebied spelen drie problemen die elkaar beïnvloeden, namelijk verdroging, verzuring en vermessing. Verdroging dient het eerst verholpen te worden. Staatsbosbeheer heeft daarom de maatregel getroffen om extra water toe te dienen in het gebied. Vermesting en verzuring komen vaak gelijktijdig voor in hetzelfde gebied, omdat een overschot aan voedingsstoffen, zoals stikstof, chemische reacties op gang brengt die leiden tot de vorming van zure verbindingen. Dit proces draagt direct bij aan bodemverzuring. Het oppervlakte water uit de Eckeltsebeek bevat weliswaar stikstof maar is ook gebufferd water, en dat helpt tegen bodemverzuring. Verzuring is tevens een net zo groot probleem als vermessing. Wederom speelden hier tegenstrijdige belangen, waarbij is gekozen voor een oplossing waarbij de netto winsten optimaal zijn.

Belangenafweging

Vraag 7.

Hoe vindt de afweging concreet plaats tussen ogenschijnlijk tegenstrijdige belangen binnen een Natura 2000-gebied? Verdroging in de Peel is schadelijk, uitwerpselen van ganzen in de Peel mogelijk ook. Met andere woorden: hoe beoordelen we de staat van instandhouding van de natuur wanneer we een schadelijke activiteit toepassen om een ander schadelijk effect te verminderen?

Antwoord.

De afweging tussen (ogenschijnlijk) tegenstrijdige belangen in een Natura 2000 gebied heeft plaats in het betreffende beheerplan welke voor een gebied is/wordt opgesteld. In dit geval is dat het overkoepelende Natura 2000 beheerplan Peelvenen, waar de Groote Peel onderdeel van uitmaakt.

Bij die afweging wordt in eerste instantie gezocht naar een optimalisatie van beide doelstellingen. Bij in omvang grote gebieden als de Groote Peel kan dat uiteindelijk inhouden dat er gekozen wordt voor een fysieke scheiding waar verder invulling gegeven wordt aan elkaar uitsluitende instandhoudingsdoelstellingen. Voor de Peel is dit (nog) niet noodzakelijk gebleken. Indien uit nieuwe inzichten (zie ook antwoord op vraag 4) in de toekomst zou blijken dat er extra maatregelen noodzakelijk zijn dan zullen die worden opgenomen in een toekomstige herziening.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

College van Gedeputeerde Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht, 18 april 2025

Onderwerp: Signalen van tegenstrijdige afwegingen rondom natuur- en stikstofbeleid

Geacht College,

Recent hebben ons berichten bereikt over mogelijk tegenstrijdige afwegingen met betrekking tot het gevoerde natuur- en stikstofbeleid rondom de Groote Peel en Afferden. De VVD-fractie stelt daarom de volgende vragen aan uw College:

Casus De Groote Peel

1. Klopt het dat het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant voornemens is om boeren rondom de Groote Peel te onteigenen om onder andere het waterpeil te verhogen?
2. Klopt het dat Staatsbosbeheer toestemming heeft gekregen om honderdduizenden kuub water uit Natura 2000-gebied de Groote Peel te winnen (zonder natuurvergunning), terwijl er sprake was van droogte?
3. Indien de bovenstaande signalen juist zijn, hoe rijmt uw College dan enerzijds het voornemen om boeren rondom de Groote Peel te onteigenen om het waterpeil te verhogen, en anderzijds de aan Staatsbosbeheer verleende toestemming om honderdduizenden kuub water uit de Groote Peel te winnen?
4. Klopt het dat er maandenlang ganzen aanwezig zijn geweest op de Groote Peel en dat deze ganzen uitwerpselen hebben achtergelaten op het hoogveen, dat daar niet goed tegen bestand is? Zo ja, is dit wenselijk beheerbeleid en hoe verhoudt zich dit tot de goede staat van instandhouding die wordt nagestreefd?

Casus Afferden

5. Klopt het dat in Afferden water afkomstig uit de Eckelsebeek per vrachtwagen is aangevoerd om aanplantingen te beregenen en dat dit water een stikstofgehalte van meer dan 2,3 mg N per liter had?
6. Is voorafgaand aan deze activiteit een nulmeting uitgevoerd naar de stikstofbelasting in het betreffende gebied?

Belangenafweging

7. Hoe vindt de afweging concreet plaats tussen ogenschijnlijk tegenstrijdige belangen binnen een Natura 2000-gebied? Verdroging in de Peel is schadelijk, uitwerpselen van ganzen in de Peel mogelijk ook. Met andere woorden: hoe beoordelen we de staat van instandhouding van de natuur wanneer we een schadelijke activiteit toepassen om een ander schadelijk effect te verminderen?

De VVD Limburg ziet uw beantwoording binnen de daarvoor gestelde termijn met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Herman Nijskens
Statenlid VVD